

RIDDER Marc Albert Arrazola de Oñate

Frieda Devinck

Een Spaans edelman, met de prachtige naam Marq Arrazola de Oñate, schonk in 1648 een zonnewijzer voor de toren van het kleine kerkje van Knokke.

Wie was die Spaanse ridder, hoe kwam hij hier in Knokke terecht en waarom schonk hij een zonnewijzer voor het kerkje? Allemaal vragen die kunnen beantwoord worden als we even enkele eeuwen teruggaan in onze eigen interessante geschiedenis.

De familie **Arrazola de Oñate**, soms foutief geschreven als Arazola de Ognate of zelfs verbasterd tot Arazola d'Ognati(!), kan bogen op een rijke geschiedenis van 700 jaar, waarvan 400 jaar zich in onze contreien afspeelde. De laatste veertien generaties van de familie hebben beide voeten stevig in de Zuid-Nederlandse aarde geplant zodat men bijna kan zeggen dat ze nu door en door Belgisch is. Ze volgden een uitgekende huwelijksstrategie die leidde tot het verkrijgen van aanzien, maar ook tot een lappendeken van grondgebieden en kastelen. Doorheen de 16de, 17de en 18de eeuw vindt men een Arrazola de Oñate als Heer of Vrouw van Gomont, (Op)Hombeek, Tyberchamps, Ten Torre, Monswalle, Zuydcote, Meldert, Libertange en Binderveld.

Het begon allemaal met de komst van de stamvader, de 'Hidalgo Solariego' Juan Alexandro Arrazola de Oñate, die rond 1580 geboren werd in het kasteel Arrazola, Viscaya, Spaans Baskenland.

Hij was secretaris van de Infante Isabella van Spanje en kwam met haar mee naar de Zuidelijke-Nederlanden. Later werd hij door haar echtgenoot, Aartshertog Albrecht, als zijn privé kamerheer of camerlengo benoemd.

Juan Alexandro huwde in 1611 in Brussel met Beatrix Heath dochter van de Engelse edelman Jérôme Heath en de Spaanse Elvira Ramirez. Ze kregen 8 kinderen onder wie 7 zonen en 1 dochter. Juan overleed op 4 juli 1659 in Brussel.

De zeven zonen bezetten allen belangrijke ambtelijke en religieuze posten in de Zuidelijke-Nederlanden.

De oudste zoon van Juan en Beatrix, **Marc Albert Arrazola de Oñate**, werd geboren in Brussel op 25 april 1612 en was daarmee de eerste Zuid-Nederlands-geboren Arrazola. Hij doorliep een korte militaire loopbaan en huwde vrij jong met Maria Lucrecia Bulteel *de la Nieppe* in 1636. Uit dit huwelijk kreeg hij 2 zonen. Na de dood van zijn vrouw huwde hij met Josiane de Stochove, zus van Vincent Stochove, latere burgemeester van Brugge. Ze kregen 5 kinderen onder wie 3 zonen en 2 dochters. Ridder Marc Arrazola de Oñate stierf in 1674 in Brugge en werd begraven in de familiale grafkelder in de kloosterkerk van de Engelse Franciscanessen, in de gebouwen van het vroegere Prinsenhof in Brugge, waarvan hij een mecenas was (vernietigd in 1794). Zijn kinderen hebben later ook hun vaste stek gevonden in Brugge. Ze namen zijn posities over in het bestuur van het Brugse Vrije, werden toegelaten tot de Edele Confrérie van het Heilig Bloed en huwden met

enkele vooraanstaande buitenlandse families. De Brugse Arrazola's werden heren van Ten Torre (Oedelem), Monswalle en Zuydcote.

Een echte 'blitzcarrière' voor de Spaanse edelman.

Marc werkte vanuit Brugge aan de reputatie van de familie Arrazola de Oñate en bouwde voor zichzelf een blitzcarrière op. Op 7 augustus 1647 werd hij door koning Filips IV van Spanje tot ridder verheven en benoemd tot Schepen van het Brugse Vrije en Luitenant-generaal van de valkeniers van Vlaanderen. Hij was ook burgemeester van het Brugse Vrije gedurende tien opeenvolgende jaren, van 1649 tot 1659, en raadgever van zijn schoonbroer Vincent Stochove toen die na hem in 1660 burgemeester werd van Brugge. In 1660 trad hij op als officieel gezant en ambassadeur van de Spaanse Gouverneur-generaal in de Zuidelijke-Nederlanden en later in 1666 als Buitengewoon Spaans Gezant in London en werd hij door Koning Karel II geroemd en een persoonlijke vriend genoemd. Nadien werd Arrazola Koninklijk Commissaris van de vernieuwing van de magistratuur van Brugge in 1665, '66 en '67. Marc maakte ook daarin een blitzcarrière dankzij zijn connecties en taalkundige vaardigheden. Hij sprak vloeiend Spaans, Frans, Nederlands en Engels: zijn moeder was een Engelse, zijn vader een Spanjaard, hij was in Brussel geboren en opgegroeid en woonde in Brugge. Door zijn kennis van de vier talen kon hij in alle raden zetelen, buitenlandse brieven en papieren lezen, ontcijferen, ontleden en beantwoorden.

De succesvolle en langdurige ambtelijke loopbanen van Marc en zijn schoonbroer Vincent de Stochove waren een kruisbestuiving. De invloed van Arrazola en zijn familie in Brussel en zijn goede relaties met de Brugse magistratuur zorgden ervoor dat hij als rechtstreekse relatie van het centrale gezag zijn intrek kon nemen in het Brugse Prinsenhof, dat de vroegere residentie was van de Bourgondische hertogen en nog altijd aan de centrale overheid toebehoorde.

Het verhaal achter de zonnwijzer.

De oudste vereniging in Knokke - met geschreven bronnen - was de handboogvereniging Sint Sebastiaan die rond 1550 gesticht werd. Een beetje eigenaardig toch voor een kleine landbouwgemeenschap die slechts 250 inwoners telde, verspreid over een 50-tal woningen. Het kerkje met kerkhof was centraal gelegen en op de ene hoek van de Dorpsstraat stond de herberg «De Rode Leeuw» en op de andere hoek bevond zich herberg «De Zwaan».

Omdat het dorpje Knokke op het einde van de 16de eeuw in het grensgebied lag tussen Noordelijke en Zuidelijke Nederlanden had het veel geleden onder met verwoesting, plunderingen en de reden waarom de activiteiten van de waren stilgelegd. In het begin van de door de komst van Albrecht en Isabella, de Zuidelijke Nederlanden. In de de landbouwparochie Knokke tot Ridder Arrazola de Oñate had hier

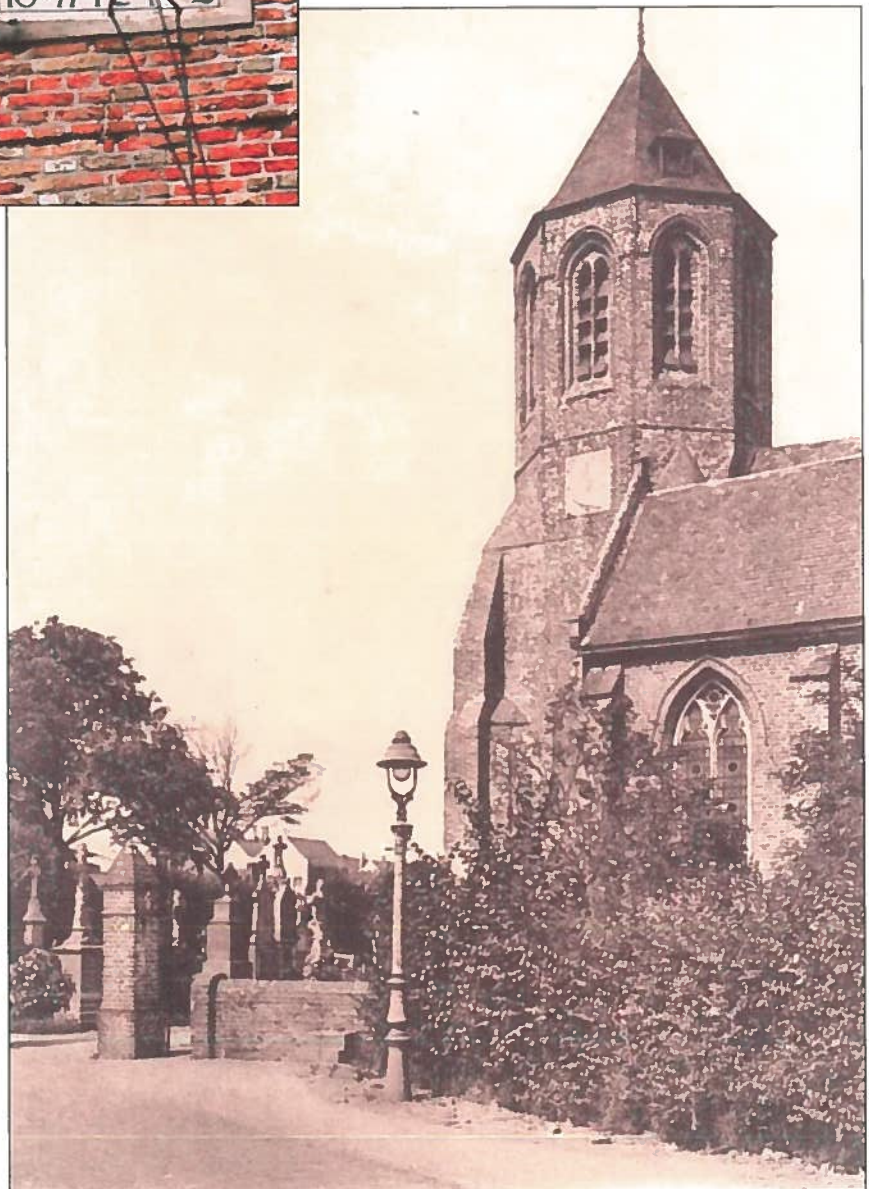
het Calvinistisch beheer branden. Dit was ook oude schuttersgilde 17de eeuw heerste, weer rust over jaren 1640 behoorde het Brugse Vrije en gronden in pacht. Hij kwam regelmatig jagen in de duinen tussen Heist en Knokke en had blijkbaar nauwe contacten met de plaatselijke bewoners en ook belangstelling voor de oude Sint Sebastiaan schuttersvereniging.

Op tweede paasdag van 1648 werd op verzoek van Marc Arrazola de Oñate, Luitenant-Generaal der Valkenjacht van Vlaanderen, Burgemeester en schepenen van 's Lands van Vrijen, de gilde heropgericht en schonk hij bij die gelegenheid een zonnwijzer, met de wapenspreuk van zijn familie, die nu nog prijkt op het geklasseerde torentje van de H. Margareta-kerk.

Ridder Arrazola werd lid van de gilde en staat ook vermeld in het oude gildeboek.

Nederlanden had het veel geleden onder met verwoesting, plunderingen en de reden waarom de activiteiten van de waren stilgelegd. In het begin van de door de komst van Albrecht en Isabella, de Zuidelijke Nederlanden. In de de landbouwparochie Knokke tot Ridder Arrazola de Oñate had hier

Volgende blz..

Uittreksel uit het Gildenboek 1650

Verreken Godts
ende Sinte Gelaskaen

Soe vliet de Schiede die de Arcebis hooft ende
van alle ende ende inderre hooft, gezondich gottich
pide Diego van Enocke vonda op gedingt uac
dat zy omige facten door die trouwen ende overloep
vande lande Porduyt stat hadde gartloeg t fudy
pade ene lupo. Dieren duysent gert gontet ende
aegtriberdicg der trouwen vordag vordag der
derhuyte april, aepvander gen. voor der arce
gilde vrede ende hooftman, liet aersprijnt.

M' Heer Marcq Albert Arzola

Dignati Rudder

Lieutenant Generael vande Palenerie van
Vlaenderen.

Durchmte ende Schepere Slandts van Dieren

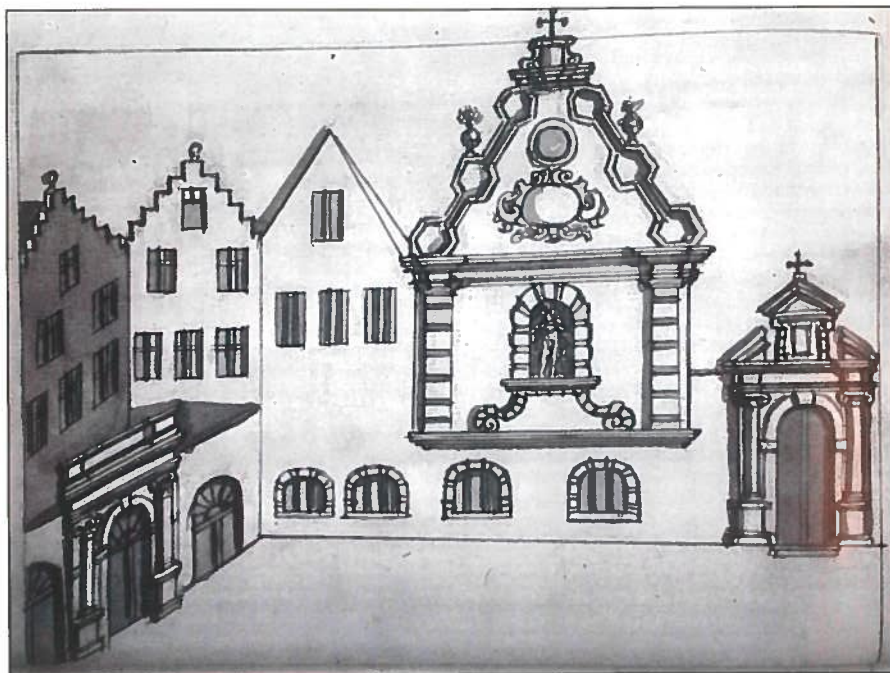
1609

Wedende gesont, ende gertent leert, het get onweg
vande selue gilde der zilndig Vergulden Saer,
vordag mit de wapens vande Gilde, ende de sp
in welke bay spie doed spunt.

Intieme vriend van Engelse koning Charles II

Koning Charles II werd in 1651 weggejaagd uit Engeland door Oliver Cromwell en zocht bescherming en onderdak op het vasteland.

Na kort verblijf in Parijs en Keulen kwam hij in Brugge terecht en kreeg van koning Filip IV de toestemming om zich er *incognito* te installeren. Tijdens het verblijf van Karel II in de Brugse binnenstad van 1656 tot 1659, nam Arrazola hem onder zijn hoede. Door zijn functie en als raadgever en schoonbroer van de Brugse burgemeester Vincent Stochove, was Arrazola de geknipte persoon om de koning te begeleiden. Zo stonden in vele latere brieven verwijzingen van Karel II naar Marc ridder Arrazola de Oñate als zijn goede vriend en gids in Brugge. Hij had in Arrazola een goede gesprekspartner gehad, die vlot Engels sprak en die de onfortuinlijke, berooide koning ook financieel had gesteund.

Toen Karel II in 1660 kon terugkeren naar Engeland en opnieuw de troon bestijgen, reisde Arrazola mee af naar Londen als officieel gezant en buitengewoon ambassadeur van de Spaanse Gouverneur-Generaal in de Zuidelijke Nederlanden. Doordat de Engelse koning zo gecharmeerd was door zijn steun en vriendschap, kwam Arrazola terug met royale geschenken en vele beloften waaronder die van een voorrecht voor de Brugse visserij. (zie bijlage).

Zes jaar later, in 1666, werd ridder Arrazola de Oñate als Buitengewoon Ambassadeur naar Londen gestuurd om daar in naam van Koning Filips IV van Spanje over een handelsverdrag te onderhandelen en dit te tekenen. Daar werd hem persoonlijk, uit de handen van Karel II, het beloofde charter 'Privilegie der Visscherie' overhandigd als dank voor de Brugse gastvrijheid die hij daar genoten had. Als blijk van erkenning hiervoor verleende hij de Stad Brugge het voorrecht om ten eeuwige dage en onder volledige handelsvrijheid vijftig schepen te laten vissen voor de kusten van Engeland en Schotland. De stad Brugge bezit nog altijd dit 'charter der Visscherie' in tegenstelling tot het ondertekende handelsakkoord dat verdwenen is. Na de dood van Ridder Arrazola in 1674, liet Karel II een grote kist sieraden bezorgen bij zijn weduwe als dank voor de hulp die hij kreeg toen hijzelf in geldnood zat.

Betekenis van het wapenschild van de familie Arranzola de Onäte

Hun leuze "**Ara Soli Deo**" betekent vrij vertaald 'altaar alleen voor God' of 'altaar ter ere van God'.

Het heraldisch schild van de familie: in zilver (= wit, als symbool voor reinheid, wijsheid en vreugde) met een uitgerukte eik van sinopel (= groen, als een symbool voor vrijheid, gezondheid en hoop) geplaatst tussen twee boven elkaar staande wolven (als zinnebeeld van sluwheid) in sabel (= zwart, als symbool voor rouw), de eerste achter, de tweede voor de boom. Een eik, normaal een zinnebeeld van sterkte, is hier meer bedoeld als een teken van vrijheid, voortkomend uit de erkenning in 1483 van alle privileges van Viscaya door Infante Isabella die daarvoor speciaal naar Guernica gekomen was. Voor de Basken betekende dit een 400 jaar durende autonomie. De notabelen vergaderden om de twee maanden onder een eikenboom om belangrijke zaken te bespreken en oordelen te vellen. De boom wordt vaak in verband gebracht met begrippen als autonomie en zelfbeschikkingsrecht.

Uitzonderlijk aan dit wapenschild is dat de verschillende schildversierselen erkend werden in 2001 als deel uitmakend van het wapenschild, en dat zij bijgevolg door elk lid van de erkende familie gedragen kunnen worden. Het is gebruikelijk dat steunberen, in dit geval de leeuwen, enkel gebruikt kunnen worden voor het persoonlijke schild van een baron en niet voor de gehele familie. Het meest uitzonderlijk is echter de rangkroon boven het schild. Deze bevat 13 parels, waarvan 3 verheven, en geeft blijk van enige historisch stand gezien deze samenstelling enkel gebruikt werd bij het persoonlijke schild van een graaf. Zulke uitzonderlijke toelatingen worden enkel door de Koning verleend indien de verzoeker kan aantonen dat zijn of haar familie hier historisch aanspraak kan op maken.

Bronnen:

D.Lannoy, *Paul Parmentier en de Sint Sebastiaansgilde van Knokke*, Cnocke is hier, nr. 39, jg. 2002.

D.Lannoy, *Oud torentje, H.Margaretakerk*, Cnocke is hier, nr. 28, jg. 1991.

Wikipedia Arranzola de Oñate - Een Verzamelde Geschiedenis.